

A HUASZTUANIFT TELJES,
REKONSTRUÁLT SZÖVEGE

TU 278

1. coctab uota coctab uota coctab uota
 2. coctab uota coctab uota coctab uota
 3. coctab uota coctab uota coctab uota
 4. coctab uota coctab uota coctab uota
 5. coctab uota coctab uota coctab uota
 6. coctab uota coctab uota coctab uota
 7. coctab uota coctab uota coctab uota
 8. coctab uota coctab uota coctab uota
 9. coctab uota coctab uota coctab uota
 10. coctab uota coctab uota coctab uota
 11. coctab uota coctab uota coctab uota
 12. coctab uota coctab uota coctab uota

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.

K

A *Huasztuanift* teljes, rekonstruált szövege¹

Transzliteráció²

1. xwmwzt' h tngryy byš tngryy
2. byrl' q' mǰ tngryl' r swyzynlwgn
3. y' kq' swyngwšk' lly qltyyh
4. 'yntyy : 'nyǰ kylynčlg šmnwlgwgn
5. byš twyrlyg y' kl' rlwgn swyngwšdy :
6. tngryly[/ /] klyy yrwǰlyy k' r' lly ' wl
7. 'wydwn k'tyldyy : xwmwzt' tngryyh
8. 'wǰl' n/ byš tngryy : byznyng 'wyzwtwz
9. swyn y//lyǰwn swyngwšwp b' lg b' šlg
10. bwlyty : ym' k' mǰ y' kl' r' w//l' r'////
11. twǰwnčswz 'wbwtsz swk' y' k'////
12. ywz 'rtwǰyy qyrl' /wym' n' y' k'//// ////

Transzkripció

1. ʒomuzta tǎngri beš tǎngri
2. birlǎ qamaǰ tǎngrilǎr sǒzinlǰgün
3. yǎkkǎ süngüškǎli kǎlti
4. 'inti : anǰ qilinčlig šimnulǰgün
5. beš törtlǰg yǎklǎrlǰgün süngüšdi
6. tǎngryli yǎkli yaruqli qarali ol
7. ödtün qatildi : ʒomuzta tǎngri
8. oǰlani beš tǎngri : bizning özüitümüz
9. sǒn yǎklǰgün süngüšüp baliǰ bašlig
10. bolti : yemǎ qamaǰ yǎklǎr **ulǰǰlarǰning**
11. todunčsuz uwutsuz suq yǎk**ning**
12. yüz artuǰi qirq tǰmän yǎk**ning yawlaq**

(1-3) Hormuzta isten, az Öt istennel együtt, minden istenek parancsára, hogy a démon[ok] ellen harcoljon, eljött, (4-5) és alászállt. Harcolt a gonosz tettű Simnuval és az ötféle démonnal. (6-7) Az isten[ek] és a démon[ok], a Fény és a Sötétség abban az időben összekeveredtek. Hormuzta isten (8) fia, az Öt isten, a mi lelkünk (9) hosszú ideig a démon[okk]al harcolva megsebesült és megsérült. (10) Majd minden démonok legnagyobbikának, (11) a telhetetlen és szégyentelen Mohóság démonának, (12) és a 140[-szer] tízezer démonnak ROSSZ

¹ A *Huasztuanift* több kéziratban maradt ránk. Az itt közölt szöveg a fennmaradt kéziratok alapján rekonstruált szöveg átbetűzése és átírása.

² B=berlini kéziratok, L= London, Stein-gyűjtemény, P= szentpétervári kézirat Asmussen (1965) szerint, Pt=szentpétervári kézirat, Tuguševa szerint, a párhuzamos szövegeknél a pusztán helyesírási változatokat nem jelezzük.

³ A szöveg innen: B TIID178IV=U8r

Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on aged, yellowed parchment. The text is arranged in approximately 12 lines, with some lines being partially obscured by a large, irregular hole in the center of the page. The script is dense and difficult to decipher without specialized knowledge of the language and script.

13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.

13. bylygyng 'h q' tylyp ' wygswz kwngwl	⁴ biligingä qatlip ögsüz köngül-
14. swz bltyy : kntww twgmyš klylmyš	süz bolti : kántü toğmiš qilinmiš
15. m 'ngygww tngryy yyryn 'wnytww 'yddyy :	mängigü tängri yerin unitü 'iddi :
16. yrwq tngryl' rdd' ' 'tryltyy: ' 'nt' dd'	yaruq tängirilärdä atrilti: antada-
17. t' b' rw tngrym 'k klylncyng 'h	ta bärü tängrim yäk qilinčinga
18. 'nyg klylnclg šmnww 'wygwmwznyy	anig qilinčlig šimnu ögümüzni
19. s' klylncymznyy ' 'zgwrđwkyñ '//wwn	saqinčimizni azğurduqin arqun :
20. bylygsyz 'wygswz bwltwkwmwz wyčwn :	biligsiz ögsüz boltuqumuz üçün :
21. q' mg yrwk' wyzwtl' mnyng t'///g'	qamağ yaruq özütläring tözingä
22. ///tyzy/// : 'ryg yrwk' zrw' tngryk' n	yiltizingä : ariğ yaruq äzrua tängrikän-
23. ///// y' zyntymz y' nglytmz 'rs' r :	kä näčä yazintimiz yangiltimiz ärsär :
24. ////////// k' r' lyy tng//lyy 'klyyh	yaruqli qarali tängrii yäkli

(13-15) tudatával összekeveredve értelem és érzelem nélkülivé vált. [Ahol] magától született és teremtett, az örök mennyet teljesen elfelejtette (elfelejtve elengedte), (16-17) a Fény istenektől elvált. Attól kezdve, Istenem, mivel a démoni tettek által (18-19) a gonosz tettü Simnu értelmünket és gondolatunkat félrevezette, elegyedetté, (20-21) tudattalanná, értelem nélkülivé váltunk, s emiatt minden fénylélek alapja (22) és gyökere ellen, a szent, fényes Ezrua isten ellen (23) valahányszor vétkeztünk, eltévelyedtünk, (24) amikor a Fényt és a Sötétet, az isten[eke]t és a démon[oka]t

⁴ B TIID178IV=U8v

T II D 176 III

25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.

25. twyzyy yyltyzyy /////// 'rs' r :	⁵ tözi yiltizi tedimiz ärsär :
26. tyrgwrs' r tngt' ///////: 'wylwrs' r	tirgürsär tängri tirgürür : ölürsär
27. tngryy 'wylwrwr ty/////z 'rs' r : 'dggw	tängri ölürir tedimiz ärsär : ädggü
28. 'nyg' g' kwp tngryy y' r' tnyš' 'wl	anıgag qop tängri yaratniš ol
29. tyddymz 'rs' r : m' ngygww tngryl' ryg	tedimiz ärsär : mängigü tängriläri
30. //t/ğlyy 'wl tydymz 'rs' r. χwmmwzt'	yaratigli ol tedimiz ärsär : χormuzta
31. /////// //mnwlyy 'ynylyy 'yčylyy 'wl	tängri li šimnuli 'inili 'ičili ol
32. /////// 'rs' r : tngrym swyđ' b' rww	tedimiz ärsär : tängrim söda bärü
33. /ylm' tyn tngryk' 'ygd' yww mwnt' g	bilmätin tängrikä 'igidäyü muntağ
34. 'wlg' čwlbww s' b' swyzl' dymz 'rs' r	uluğ čulwu saw sözlädimiz ärsär
35. mwnd' g bwšwnčswz y' zwk' y' zntnz :	mundağ bošunčsuz ⁶ yazuq yazintimiz
36. 'rs' r : tngrym 'mtyy mn' r' ymst	ärsär : tängrim amti män raymast

(25) [egyaránt] alapnak és gyökérnek mondtuk, (26-28) „ha életre kel, isten kelti életre, ha meghal, isten öli meg” - amikor ezt mondtuk, „a jót és a rosszat mind az isten teremtette”(29-30) - amikor ezt mondtuk, „ő az örök isteneket teremtő” - amikor ezt mondtuk, „Hormuzta (31) isten és Simnu, öcs és báty” (32) - amikor ezt mondtuk, Istenem, ha régóta (33-34) tudatlanul az istennek hazudva ilyen nagy, káromló szavakat szóltunk, (35) ha ilyen megbocsáthatatlan vétkeket vétkeztünk, (36) Istenem, most én, *Raymast*

⁵ B THID178III=U10r

⁶ Le Coq? <bo adwnčswz>

37. p̄rynd `wygw/////`wkd' bwšwnww	⁷ f̄arzind ögünürm̄än yazuqda bošunu
38. `wytwnwr̄mn : mn `st `r hyrz `h	ötünürm̄än manastar hirza
39. :: k̄wtlw̄g p̄ `ds///// : `ykyntyy ym `	: : qutluğ pats[...]: `ekinti yemä
40. kwyn `yy tngryk' `ykyy yrw̄k' `wr̄ddww	kün ay t̄angrikä: `eki yaruq ordu
41. `yçr' `wlwrwgm' tngryl'rk' : k̄ `m̄g	`ičrā oluruğma t̄angrilärkä : qamağ
42. bwryç `nl' myng : `ryğ nwm̄nwng : `d̄gww	burçanlaming : arığ nomnung : ädgü
43. k̄yl̄nçlḡ `wyzwtl' myng : yyr /////	qilinçliḡ özütläring : yer ⁸ suwqi
44. yrw̄k̄nwng : twyzyy ylytyzyy tym `g////	yaruqnung : tözi yiltizi tirmägüsi ⁹
45. tngryy yryng `rww b'rs `r `wyngw////	t̄angri yeringärü barsar öngü[...]
46. k̄ `pygyy : kwyn `yy tngryy `wl : byš	qapıgı : ¹⁰ kün ay t̄angri ol : beš
47. tngryğ bwšw̄g `lyy : yrw̄kw̄g k̄r'g	t̄angrig bošugali: yaruquğ qarağ
48. ` `tyrğ `lyy t'gr' twlyy t'gzynwwr :[twyrz]	atirğali t̄agrä toli t̄agzinür ¹¹ : tört

(37-38) *Färzind* [ezeket mind] megbántam, a vétkek alól bocsánatért esedezem. *Manastar hirza!* (39-41) (O) áldott kezdet [...] **Második**. Ami pedig a Nap és Hold istent, a két fénypalotában lakozó isteneket [illeti], az összes (42-44) burhánnak, a szent tannak, a jó tettű lelkeknek, a világ[on lévő] Fénynek alapja és gyökere összegyűlve (45) ha az isteni helyre megy, [annak] elülső (46-48) kapuja a Nap és Hold istene. Hogy az Öt istent megszabadítsa, hogy a Fényt és a Sötétséget szétválassza, körbe-körbe forog. [...] A négy

⁷ B TIID178III=U10v

⁸ Bang +däki, le Coq suw, Asmussen +däki

⁹ Le Coq tirmeg[güli], Asmussen tirmeg[üsi], Stein tirmegüsi

¹⁰ Innen néhány párhuzamos sor, amely az U10v végén és a L elején is megvan, Pt innen [(1)kün ay tngri ol : beš tngrig bošu]gali yaruquğ (2) [qarağ adirğali tegrä tolt] tegzinür tört bulu[nquğ] etc..

¹¹ Innen L. de a 16. sorig kiegészítve B-ből.

Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript. The text is arranged in approximately 12 lines, with some lines containing underlines. The script is dense and difficult to decipher due to its cursive nature and the age of the document. The paper is heavily stained and discolored, particularly on the left side where there is a large dark stain.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

49. bwlwngwgwǵ y'rwł[yr tngrym]	bulunguguǵ yarufür tängrim
50. swyǵd' b'rwł by[łm tyn]	södä bärü bilmätün
51. qwyn ''y tngryk' [yčyy]	kün ay tängrikä eki
52. yrwǵ' wrǵww 'yč[r']	yaruq ordu ičrǵä
53. 'wlwrwǵm' tngrył[r'rk']	oluruǵma tängrił ärkä
54. n'č' y'zntmz 'rs[r]	näčä yazıntimiz ärsär
55. ym' kyrtw 'rklyg kwǵł[wg]	yemä kertü ärklig küčlü g
56. tngryy typ'n kyrtkwnm'ǵ[m]z	tängri tepän kertkünmä dimiz
57. 'rs'r : n'č' 'wkwš	ärsär: näčä üküš
58. ybl'ǵčwłbwł s'ǵ	yawlaq čulwu saw
59. swyzi'ǵmz 'rs'r : : ym'	sözlädimiz ärsär : : yemä
60. qwyn ''y 'wylwr tyǵmz 'rs'r	kün ay ölür tedimiz ärsär

(49) sarkot bevilágítja. (50) Istenem, régóta ha tudatlanul (51-53) a Nap és Hold istene ellen, a két fénypalotában lakozó isten ellen (54) valahányszor vétkeztünk, (55-56) továbbá, nem hittük el, hogy igaz, hatalmas és erős az isten, (57-60) s valahányszor sok rossz és káromló szót szölkünk, valamint amikor azt mondtuk, hogy a Nap és a Hold meghal,

Handwritten text in a cursive script, line 61.

61.

Handwritten text in a cursive script, line 62.

62.

Handwritten text in a cursive script, line 63.

63.

Handwritten text in a cursive script, line 64.

64.

Handwritten text in a cursive script, line 65.

65.

Handwritten text in a cursive script, line 66.

66.

Handwritten text in a cursive script, line 67.

67.

Handwritten text in a cursive script, line 68.

68.

Handwritten text in a cursive script, line 69.

69.

Handwritten text in a cursive script, line 70.

70.

Handwritten text in a cursive script, line 71.

71.

Handwritten text in a cursive script, line 72.

72.

61. : : 'rqszn twg' r b' t' r 'rky	: : ärsizin toĝar batar äрки
62. b' r 'rs' r twgm 'zwn tydzmz	bar ärsär toĝmazun tedimiz
63. 'rs' r : kntw 'wyzwmwzn[y]	ärsär : kântü özümüzni
64. qwynt' ' 'yd' 'wyngyy byz	küntä ayda öngi biz
65. tydzmz 'rs' r : bww 'ykynt[y]	tedimiz ärsär : bu ekinti
66. bylm 'tyn y' z[n]myš y' zwkwg	bilmätin yazimmiš yazuquĝ
67. [bw]šwnww 'wytwnwrbyz	bošunu ötünürbiz
68. mn' st' r hyrz' :	manastar hirza ¹² :
69. 'wyčwnč ym' byš tngryk'	üčünč yemä beš tängrikä
70. χwrmzt' tngry 'wgl' nyng'	χormuzta tängri oĝlanınga
71. byr tyntwr' t' ngryy : 'ykynty	bir tıntura tängri : ekinti
72. yyl tngryy : 'yčwnč yrwq	yel tängri : <i>üčünč</i> yaruq

(61-62) amikor azt mondtuk, hogy akaratlanul kelnek és nyugszanak, ha [meg] akaratuk van, ne keljenek fel, (63-65) amikor saját magunkat a Napnál és a Holdnál különbnek mondtuk, e második (66) tudatlanul vétkezett vétek (67) bocsánatért esedezünk. (68) *Manastar hirza!* (69) **Harmadik**. Továbbá, ami az Öt istent, [vagyis] (70) Hormuzta isten fiait [illeti]: (71-72) az első a Levegő istene, a második a Szél istene, a harmadik a Fény

¹² Pt innen végig *ġirza*

73. tngryy : twyrtnč swb̄ tngry	tāngri : törtünč suw tāngri
74. byšynč 'wwt tngryy : swyn	bešinč ot tāngri : sön
75. y'qlwgn swngwšwp	yäklügün süngüşüp
76. b'lqdwqyn q̄r'k' q'tltw	baliqduqin ¹³ qaraqa qatıldu-
77. q̄yn 'wyčwn : tngry yyryng'rw	qin üçün : tāngri yeringärü
78. b'rw 'wm'tyn bww yyrđ'	baru umafin bu yerdä
79. 'rwr : 'wyz' 'wwn q't	ärür : üzä on qat
80. qwyk 'sr' s'gyz q't	kök asra sägiz qat
81. yyr byš tngryy 'wyčwn twrwr	yer beš ¹⁴ tāngri üçün turur
82. : qm̄g yyr 'wyz' kyng q̄wty	: qamağ yer üzäking ¹⁵ quti
83. qybyy 'wyngyy m'ngzy 'wzyy	qıwı öngü mängzi özi
84. 'wyzwtyy kwyc̄yy yrwq̄yy twzyy	özüti küci yaruqı tözi

(73-74) istene, a negyedik a Víz istene, az ötödik a Tűz istene. [Mivel ezek] régóta (75) a démon[okk]al harcolva (76) megsebesültek, és a sötétséggel összekeveredtek, (77-81) emiatt az istenek földjére visszatérni nem tudtak, [így] e földön vannak. Fent a tizrétegű égbolt, lent a nyolcrétegű föld az Öt isten miatt áll fenn. (82-84) Minden a föld felszínén lévőnek áldása és kegyelme, színe és ábrázata, saját maga és lelke, ereje és fénye, alapja

¹³ P + üçün

¹⁴ P buš

¹⁵ P üzäküning

Das ist ein was ...

85.

Das ist ein was ...

86.

Das ist ein was ...

87.

Das ist ein was ...

88.

Das ist ein was ...

89.

Das ist ein was ...

90.

Das ist ein was ...

91.

Das ist ein was ...

92.

Das ist ein was ...

93.

Das ist ein was ...

94.

Das ist ein was ...

95.

Das ist ein was ...

96.

85. yyltyzyy byš tngryy 'wl :	yiltizi beš tängri ol :
86. tngrym swyđ' b'rw byš	tängrim södä bärü beš
87. tngryg bylm' tyn ''nyg ybl' k̄	tängrig bilmätin anig yawlaq
88. bylygyn n'č' sydmz brtymz	biligin näčä sidimiz bertimiz ¹⁶
89. 'rs' r' : twyrt yygmyy twyrlwg	ärsär: tört yigirmi törlüg
90. b'š qlytymz 'rs' r' : 'wn	baš qiltimiz ärsär : on
91. yyl' n b'šlg' mg' kyn 'ykyy	yılan başlig ängäkin eki
92. qyrq tyšyn tyryg 'wyzwg	qırq tišin tirig özüg
93. ''š 'yčkw tngryg n'č'	aš 'ičkü tängrig näčä
94. ''čytymz ''grytymz 'rs' r'	ačittimiz ağırtımız ¹⁷ ärsär
95. : qwrwg' wyl yyrk' byš	: quruğ öl yerkä beš
96. twyrlwg tynlḡ' byš twrlwg	törlüg finliqqa beš törlüg

(85) és gyökere, az Őt isten. (86-88) Istenem, régóta az Őt istent tudatlanul gonosz, rossz tudattal valahányszor megtörtük és megsértettük, (89-92) [neki] a tizenmegyféle sebet okoztuk, tíz kígyófejű ujjunkkal, harminckét fogunkkal az Élő Ent, (93-94) az étel és ital istenét valahányszor kínoztuk és gyötörtük, (95-96) a száraz és nedves föld ötféle élőlénye ellen, az ötféle

¹⁶ P b(t)rtim(i)z

¹⁷ P ağırtımız

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

1998 11. 10. 1998 11. 10. 1998

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

97. 'wwtq' 'yg'čq' n'č'	otqa 'iğačqa năčă
98. y'zntmz 'rs' r : 'mty' tngrym	yazintimiz ärsär : amti tängrim
99. y'zwăqd' bwšwnw' wytw[nwr]	yazuqda bošunu ötü nür -
100. byz mn'st' r' hyrz' : :	biz manastar hirza : :
101. twyrtnwč swykky tngryh	<i>törtünč</i> söki tängri
102. y'l' b'čyy burχ'nl' rq'	yalawači burχanlarqa
103. bwy'nčyy bwgt'čyy 'ryg	buyanči bügtäči ¹⁸ arığ
104. čynt'rl' rq' bylm'tyn n'č[']	dintarlarqa bilmätin năčă
105. y'zntmz 'rs' r : ym' kyrtw	yazintimiz ärsär : yemä kertü
106. tngryy y'l' b'čyy burχ'n	tängri yalawači burχan
107. typ'n 'dġw čylynčlg' 'ryg	tepän ädġü qilinčlig arığ
108. čynt' r typ kyrtwkwnm' čmz	dintar tep kertkünmädimiz

(97-98) fű és fa ellen valahányszor vétkeztünk, most Istenem, (99) a vétkek alól bocsánatért esedezünk. (100) *Manastar hirza!* (101-102) **Negyedik**. Az ősi isteni próféták, a burhánok, (103) az erényes, szent (104) kiválasztottak ellen valahányszor tudatlanul (105-108) vétkeztünk, és ha nem hittük el, hogy [ők] az igaz, isteni prófétá[k], burhán[ok], hogy [ők] a jó tettű, és szent kiválasztott[ak]

¹⁸ P bügtäčči

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

109. 'rs' r : tngryy nwmyn swyzi'	ärsär : tängri nomîn sözlä-
110. s' r bylygsyzn 'wtrw 'wzn' d'mz	sär biligsizin utru öznädimiz ¹⁹
111. 'rs' r : nwmwg twyrgw	ärsär : nomuğ törüg
112. y' dtwrm 'tyn tyd'tymz 'rs' r	yadturmafin üdtimiz ärsär
113. : tngrym 'mtyy 'wykw'nwrbyz	: tängrim amti ökünürbiz
114. y' zw'qd' bwšwnww 'wytwnwr	yazuqda bošunu ötünür-
115. byz mn 'st' r hyrz' :	biz manastar hirza :
116. byšynč byš twyrlwg tynlg'k'	bešinč beš törlüg ünliğqa
117. byr ym ' 'qyy 'd' q'lg kyšyk'	bir yemä äki ²⁰ adaqlig kişikä
118. 'qyntyy twyrt bwtlg' tynlg'k'	äkinti ²¹ tört butluğ ünliğqa
119. 'wyčwnč 'wčwgm' tynlyg'q'	üčünč uçugma ünliğqa
120. twyrtwnč swb 'yčr' kyy tynlg'k'	törtünč suw 'ičräki ünliğqa

(109-110) ha az isteni tant mondták, tudatlanságunkban ellenük lázadtunk, (111) ha a tant és a törvényt (112) nem hagytuk terjedni, akadályoztuk, (113-114) Istenem, most [ezeket mind] megbánjuk, és a vétkek alól bocsánatért esedezünk. (115) *Manastar hirza!* (116) **Ötödik**. Ami az ötféle élőlényt [vagyis], (117) először a kétlábú embereket, (118) másodszer a négylábú élőlényeket, (119) harmadszer a repülő élőlényeket, (120) negyedszer a vízben lévő élőlényeket,

¹⁹ P 'wyzn' d'mz

²⁰ P iki

²¹ P ikinti

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132

121.
122.
123.
124.
125.
126.
127.
128.
129.
130.
131.
132.

121. byšynč yyrđ ky ²² b'gryn wyryg[m'] t[yn]lg[k']	bešinč yerdäki bağrın yoriğma ünliğqa
122. swyđ' b'rw w tngrym bww byš	södä bärü tängrim bu beš
123. twyrłw tynlgg twr'lgg ['wlv]gk'	törlüg ünliğig turaliğig ²³ uluğqa
124. qyčygg' tgyy : n'č' qwrkytymz	kičigkä tägi ²⁴ : näčä qorqıt(t)imiz
125. 'ywrkytymz 'rs'r n'č' 'wrtwmz	ürkit(t)imiz ärsär näčä urtumuz
126. ywntwmwz 'rs'r : n'č' 'čytymz	yontumuz ärsär: näčä ačit(t)imiz
127. 'grytymz 'rs'r n'č' 'wylwrđwmz	agrıttımız ärsär näčä ölürdümüz
128. 'rs'r : mwnč' tynlgk' twr'lg	ärsär: munča ünliğqa turaliğ-
129. q' 'wyz 'wt'gčyy bwlwtwmwz	qa öz ötäğči boltumuz
130. : 'mtyy tngrym y'zwkđ' bwšwnw	: amti tängrim ²⁵ yazuqda bošunu
131. 'wytwnwrbyz mn'st'r hırz':	ötünürbiz manastar hirza.
132. : : 'ltynč ym'	: : <i>altınč</i> yemä

(121) ötödször a földön lévő csúszómászó élőlényeket [illeti]: (122-124) régóta, Istenem, ezen ötféle élőlényt (*hend.*), [ezek] apraját (124) és nagyját (lit. nagyokig és kicsikig) valahányszor megfélemlítettük, és (125-127) megrémítettük, valahányszor ütöttük-vertük, valahányszor kínoztuk és gyötörtük, valahányszor megöltük, (128-129) [így] mindezen élőlényeknek [mi] magunk adósai lettünk. (130-131) Most istenem, a vétkek alól bocsánatért esedezünk. *Manastar hirza!* (132) **Hatodik.** Továbbá

²² utólag beszúrva a sor fölé

²³ P ünliğig turaliğig

²⁴ P kičigkä tägi

²⁵ P tängrim amti

ḥayyim ayin ḥayyim ḥayyim

133.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

134.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

135.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

136.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

137.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

138.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

139.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

140.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

141.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

142.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

143.

ḥayyim ḥayyim ḥayyim ḥayyim

144.

133. tngrym swyđ' brww s'kynčyn	tängrim södä bärü saqinčün
134. swzwn qylynčyn : 'wn twyrlwg	sözün ²⁶ qilinčün: on törlüg
135. swyy y'zwq qylytmz 'rs'r	suy yazuq qiltimiz ärsär
136. : n'č' 'ygyđ 'ygyđ'đmz 'rs'r	: näčä igid igidädimiz ärsär
137. ym' n'č' 'ygyđ' yw' 'ntqđmz	yemä näčä igidäyü antiqdimiz
138. 'rs'r : n'č' 'ygyđ qyšyy	ärsär : näčä igid kiši
139. t' nwqyy bwltwmwz 'rs'r	tanuqi boltumuz ärsär
140. : ym' y'zwqšwuz kyšyg n'č'	: yemä yazuqsuz kišig näčä
141. qwbł'đmz 'rs'r : ym' s'b	qowladimiz ärsär: yemä saw
142. 'lylytp s' b'k' lwrwp kyšyg	elitip ²⁷ saw kälürüp kišig
143. n'č' qykšwrrw swyzl'đmz	näčä kikšürü sözlädimiz
144. 'rs'r : kwyngwlyn bylygyn	ärsär : köngülin biligin

(133-135) Istenem, ha régóta gondolattal, szóval [vagy] cselekedettel tízféle bünt és vétket elkövettünk, (136) valahányszor (hazugságot) hazudtunk, (137) valahányszor hamisan esküdtünk, (138-139) valahányszor hazug ember tanúi lettünk, (140) továbbá valahányszor vétlen embert (141-143) rágal-maztunk, valahányszor szót vive és szót hozva ember[eke]t uszítva szóltunk, (144) szív[ük]et és tudat[uk]at

²⁶ P sözin

²⁷ P älitip

145. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

146. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

147. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

148. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

149. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

150. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

151. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

152. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

153. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

154. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

155. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

156. *Handwritten text in a medieval script, possibly Gothic or similar, on a parchment fragment.*

145. 'rt'qdmz 'rs'r : n'č' yyl'byy	artatdimiz ärsär : näčä yilwi
146. yyl'byl'qdmz 'rs'r : ym' n'č'	yilwilädimiz ärsär : yemä näčä
147. 'wyqwš tynlgg twr'lgg 'wylwrqdmwz	üküş ünligig turaligig ölürdümüz
148. 'rs'r : n'č' t'bl'q[đ]mz	²⁸ ärsär : näčä täwlädimiz ²⁹
149. qwynl'qdmz 'rs'r : n'č'	kürlädimiz ärsär : näčä
150. 'byngg 'wrwrwnč' q'yyqdmz	äwining urunčaq yedimiz ³⁰
151. 'rs'r : kwyn 'y ngryy t'pl'	ärsär : kün ay tängri tapla-
152. m'z 'yšyg n'č' 'yšl'qdmz	maz işig ³¹ näčä işlädimiz
153. 'rs'r : ym' 'ylkyy 'wyzwn bw	ärsär : yemä ilki özün bu
154. 'wyzwn 'wzwntwnlg 'wryl'r	özün uzuntunluğ ^{32 33} urılar
155. 'wyz bwlwp n'č' y'zntmz	öz bolup näčä ³⁴ yazintümiz ³⁵
156. y'ngltmz 'rs'r : mwnč'	yangiltümiz ärsär : munča ³⁶

(145-147) megrontottuk, valahányszor (varázssal) varázsoltunk, vagy valahányszor sok élőlényt (*hend.*) megöltünk, (148-150) valahányszor csaltunk vagy [másokat] becsaptunk, valahányszor házuknak tartalékát feléltük, (151-152) valahányszor a Nap és Hold istenének nem tetsző dolgot tettünk, (153-156) továbbá ha korábbi lényünkkel, [és] e lényünkkel miután mi magunk „hosszúruhás ifjakká” váltunk, valahányszor vétkezünk, s eltévelyedtünk, [és] ilyen

²⁸ Itt kezdődik a párhuzamos B TM303(M153)= U11v

²⁹ P täwlädimiz

³⁰ P äwing kiši orunčaqin yedimiz, B äwining kiši, ...urunčaqin

³¹ B işiig

³² B 'wzwntwnlg

³³ Innen B TM 303 = U11r kezdődik

³⁴ B näčäh

³⁵ B yazintümiz

³⁶ B näčäh

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

157. Handwritten text line 1

158. Handwritten text line 2

159. Handwritten text line 3

160. Handwritten text line 4

161. Handwritten text line 5

162. Handwritten text line 6

163. Handwritten text line 7

164. Handwritten text line 8

165. Handwritten text line 9

166. Handwritten text line 10

167. Handwritten text line 11

168. Handwritten text line 12

157. 'wyqwš tynlgq' n'č' 'wyz	üküş tünliġqa näčä tünliġqa näčä üz
158. bwz qyltmz 'rs' r : tngrym	buz qiltimiz ärsär : tängrim
159. 'mtyy bw 'wn twyrlwg y'zwkđ'	amti ³⁷ bu on törlüg yazuqda
160. bwšwnw 'wytwnwrbyz mn 'st' r	bošunu ³⁸ ötünürbiz manastar
161. hıyz : : yytynč ym'	hirz ³⁹ : : yetinč yemä
162. swyđ' brww 'qyy ''ġwlg	södä bärü ⁴⁰ äki ⁴¹ aġulug
163. ywl b'šyng' t'mw q'pęyng'	yol bašinga tamu qapiginga
164. ''zġwrwġlyy ywlq' kym tys' r	azġuruġli yolqa kim tesär
165. : byr 'ygyđđ nwmwġ twyrlwg	: bir igid nomuġ törüg
166. twtwġm' : 'qyntyy ym' y'qk'	tutuġma: äkinti ⁴² yemä yäkkä ⁴³
167. tngryy typ'n ywkwnč ywkwnwgm'	tängri tepän yükünč yükünügmä
168. : swyđ' brww tngrym qyrtw	: södä bärü tängrim kertü

(157-159) sok élölényt valahányszor tönkre tettünk, Istenem, e tizféle vétek alól (160) bocsánatért esedezünk. *Manastar* (161) *hirza!* **Hetedik.** Továbbá (162-164) régóta a Két Méreg Út kezdetéhez, a pokol kapujához (félre)vezető útra jut: (165-167) először, a hamis tant és törvényt tartó, másodsor pedig a démont istennek tartva [neki] hódoló. (168) Régóta Istenem, az igaz

³⁷ B amti deest

³⁸ B bošuyu

³⁹ P hirza

⁴⁰ TM303r=U11v(M153) vége

⁴¹ P iki

⁴² P ikinti

⁴³ P + ičkäkkä

obroclay farcas fove foletb

169.

foie velenqra^o obroca^o an

170.

hroq broq broca broca broca

171.

suovoleb avelare usico arbet

172.

roqobere nequab suovucas

173.

nyre abere satim foveur

174.

velogur^o ^onyre aallico

175.

nyre nyre nyre nyre

176.

nyre nyre nyre nyre

177.

nyre nyre nyre nyre

178.

nyre nyre nyre nyre

179.

nyre nyre nyre nyre

180.

169. tngryg `ryg nwmwǵ bylm `tyn	tāngrig ariǵ nomuǵ bilmätin
170. `wǵm `tyn : bwrǵ nl `r `ryǵ	uqmatin : burǵanlar ariǵ
171. d̄ynt `rl `r nwmł `s `r kyrtkwmn `dn	dintarlar nomlasar kertkünmädin
172. trtrw y `n `ygd `yw tngryčymyn	tärtrü ⁴⁴ yana igidäyü tāngričimin ⁴⁵
173. nwmčymyn tgm `k ` `rtyzyp	nomčimän ⁴⁶ tegmäkä artüzip
174. `nyng s `byn `lyp n `č	anینگ sawin alip näčä
175. y `nglww b `č `q b `č `dmz	yangılı bačaq bačadimiz
176. `rs `r : n `č `y `nglw ywkwntwmwz	ärsär: näčä yangılı yüküntümüz
177. `rs `r n `č `y `nglw pwsyy	ärsär näčä yangılı puši
178. byrdmz `rs `r : ym ` bwy `n	berdimiz ärsär: yemä buyan
179. bwgt `g qylwrbyz typ	bügtäg qilurbüz ⁴⁷ tep
180. y `nglw n `č ` `nyǵ qylynč	yangılı näčä anینگ qilinč

(169-172) istent, a szent tant tudatlanul és értetlenül, amikor a burhánok, szent kiválasztottak prédikáltak, nem hittünk [nekik], (172-173) valamint félrevezetve azok által, akik helytelenül és hazudva azt mondták: „prédikátor, a tan prédikátora vagyok”, (174-175) az ő szavukat elfogadva valahányszor tévesen (bőjtöt) bőjtöltünk, (176) valahányszor tévesen hódoltunk, (177) valahányszor tévesen alamizsnát (178-179) adtunk, továbbá azt gondolván, hogy erényes és nemes cselekedetet teszünk, (180) valahányszor tévesen gonosz tettet

⁴⁴ P tätrü, Pt tärtü

⁴⁵ P tāngriči mn

⁴⁶ P nomčī mn

⁴⁷ P qilur biz

181. Ἰησοῦς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

182. ἔρχεται ἐν δόξῃ καὶ ἐν δόξῃ

183. ἔρχεται ἔρχεται ἔρχεται

184. υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκταβέλας

185. ἔρχεται ἔρχεται υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

186. ἔρχεται ἔρχεται ἐκταβέλας

187. ἐκταβέλας ἀλάτ βατ

188. ἔρχεται ἔρχεται υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

189. ἔρχεται ἔρχεται ἔρχεται

190. ἔρχεται ἔρχεται υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

191. ἔρχεται ἔρχεται ἔρχεται

192. ἔρχεται ἔρχεται

181. q̄yltmz 'rs' r : ym' y'kk'	qiltümiz ärsär: yemä yäkkä
182. 'yčq' kq' tngryy typ' n	ičkäkkä tängri tepän
183. tynlgg' twr' lgg' wylwrwp	tinligg' turaligig' ⁴⁸ ölürip' ⁴⁹
184. ywqwntwmwz 'rs' r : ym'	yüküntümüz ärsär : yemä
185. bwrɣ' n typ' n 'gygd' nwmq'	burɣan tepän igid' ⁵⁰ nomqa
186. 'wɔwntwmwz t' pntmz 'rs' r	uduntumuz tapintimiz' ⁵¹ ärsär
187. : q̄wt q̄wlv ywkwntwmwz	: qut qolu yüküntümüz
188. 'rs' r tngryk' y' zynyp	ärsär tängrikä yazinip
189. y' qk' t' pyntmz 'rs' r :	yäkkä tapintimiz' ärsär :
190. tngrym' mtyy' wyqwnwrbyz	tängrim amti ökünürbiz
191. y' zwqd' bwšwnw' wyt' n' rbyz	yazuqda bošunu ötünürbiz
192. mn' st' r hirz : :	manastar hirz' ⁵² : :

(181-182) követtünk el, vagy a démont és a gonoszt istennek tartva, (183) élőlényeket ölve (184) neki hódoltunk, továbbá (185-186) [öt] burhánnak tartva, a hamis tant követtük és szolgáltuk, (187) és áldásért könyörögve neki hódoltunk, (188-189) [így] isten ellen vétkezve a démont szolgáltuk, (190) Istenem, most [ezeket mind] megbánjuk, (191) és a vétkek alól bocsánatért esedezünk. (192) *Manastar hirza!*

⁴⁸ P tinligg' turaligig'

⁴⁹ Innen párhuzamos a T II Y60a, ami csak Le Coq átírásában maradt meg, nincs U sziglája.

⁵⁰ B igid

⁵¹ P tapintimiz uduntumuz

⁵² P hirza

193. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

194. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

195. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

196. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

197. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

198. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

199. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

200. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

201. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

202. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

203. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

204. *Handwritten text in a cursive script, likely a medieval manuscript.*

193. s'qyzynč qyrtw tngryyg	<i>säkizineč</i> kertü tängrig
194. 'ryg nwmwǵ byltwqwmwzd'	arig nomuǵ biltükümüzdä
195. brww : 'qyy ylytyzyg 'wyč	bäri : äki ⁵³ yiltüzig üč
196. 'wydqyy nwmwǵ byltymz :	ödki nomuǵ biltimiz :
197. yrwǵ ylytyzyn tngryy yyryn	yaruq yiltüzin tängri yerin
198. twyn'ryg ylytyzyn t'mw yyryn	tünärig yiltüzin tamu yerin
199. byltymz : ym'yyr tngry ywǵ	biltimiz : yemä ⁵⁴ yer tängri yoq
200. 'rq'n'wyngr'n'bwr'rmyš	ärkän öngrä nä bar ärmiš
201. typ'n byltymz : tngryly y'kly	tepän biltimiz : tängri yäkli
202. n'd'wytrw swngwšmyš :	nädä ötrü süngüşmiš :
203. yrwǵlyy q'r'lyy q'ltyy	yaruqli qarali qalti
204. q'tylmyš yyryg tngryg qym	qatilmış yerig tängrig kim

(193-194) **Nyolcadik.** Az igaz istent és a szent tant mióta megismertük, (195-196) a két gyökeret és a három idő tanát ismerjük, (197) valamint a Fény gyökerét, [vagyis] az isten földjét, (198) a Sötétség gyökerét, [vagyis] a pokol földjét (199-202) ismerjük. Továbbá megtudtuk, mi volt mielőtt a föld és ég [még] nem volt. Hogy az isten[ek] és a démon[ok] miért harcolt[ak], (203) hogy a Fény és a Sötétség hogyan (204) keveredett össze, hogy a földet és az eget ki

⁵³ P eki

⁵⁴ P yema deest

• Գրեցաք զսուրբ Կարգաբանս

205.

և զսուրբ Գրեցաք զսուրբ Կարգաբանս

206.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

207.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

208.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

209.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

210.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

211.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

212.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

213.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

214.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

215.

և զսուրբ Կարգաբանս և զսուրբ Կարգաբանս

216.

205. y' r' tm' š' typ' n byltymz :	yaratniš tepän biltimiz :
206. ym' ' r' qwn yyr tngryy n' dđ'	yemä arqun yer tängri nädä
207. ' wytrw ywq' bwlğ' y : yrwqlyy	ötrü yoq bolğay : yaruqli
208. q' r' lyy qlytyy ' ' drlğ' yy	qaralı qaltı adrlğay
209. ' ' nt' d' qysr' n' bwlğ' y typ' n	antada kesrä nä bolğay tepän
210. byltymz : 'zrw' tngryk' qwyn	biltimiz : äzrua tängrikä kün
211. ' y tngryk' qwyčlwğ tngryk'	ay tängrikä küčlüğ tängrikä
212. bwrɣ' nl' r' q' ' yn' ntyzmz	burɣanlarqa inantimiz
213. t' y' ntyzmz nğwš' q bwlwtwmwz	tayantimiz niğošak boltumuz
214. : twyrt yrwq' t' mğ' qwynglwmmwz	: tört yaruq tamğa köngülümüz-
215. d' t' mğ' l' d' mz byr' mr' nm' q'	dä tamğaladimiz bir amranmaq
216. 'zrw' tngryy t' mğ' syy ' qynty	äzrua tängri tamğasi äkinti ⁵⁵

(205) teremtetete, [ezt is] megtudtuk. (206-208) Továbbá, hogy az összekeveredett Föld és Ég miért fog megsemmisülni, hogy a fény és a sötétség hogyan fog szétválni, (209) [s] ezt követően mi fog történni, (210-212) [ezt is] megtudtuk. Ezrua istenben, a Nap és Hold istenében, az Erős istenben, a burhánokban hittünk, (213) és bízunk, hallgatóvá váltunk. (214-216) A Négy Fényes Pecsetet szívünkbe pecsételtük: az első a szeretet, [vagyis] Ezrua isten pecsétje, a második

⁵⁵ P, B ekinti

וּלְעַבְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

217.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

218.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

219.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

220.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

221.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

222.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

223.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

224.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

225.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

226.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

227.

וְעַל כֵּן יִשְׁמַע יְיָ אֱלֹהֵינוּ

228.

217. qyrtkwnm `k qwyn `y tngryy	kertkünmāk kūn ay tāngri
218. t`mǵsyy `wyčwnč qwrqm `q	tamǵasī ⁵⁶ üçünč qorqmaq
219. b`š tngryy t`mǵ`syy twyrtwnč	bāš tāngri tamǵasī törtünč
220. bylg` bylyg bwrχ`nl`r	bilgā bilig burχanlar
221. t`mǵ`syy : tngrym bylygymznyy	tamǵasī : tāngrim biligimizni
222. qwyngwlmwznyy bww twyrtt	kōngülümüzni ⁵⁷ bu tört
223. twyrlwg tngryl`rd` ``gytdmz	törlüg tāngrilärdä aǵıtdımız
224. `rs`r : `wrnynt` q`mš`tmz	ärsär : ornınta qamšattımız ⁵⁸
225. `rs`r tngryy t`mǵ`syy bwzwlty	ärsär tāngri tamǵasī buzultı
226. `rs`r : `mty tngrym y`zwqd`	ärsär: amti tāngrim yazuqda
227. bwšwnw `wytwnwrybz mn`st`r	boşunu ötünürbiz manastar
228. hyz : : twqvwzwnč `wn	hirz ⁵⁹ : : toquzunč on

(217-221) a hit, [vagyis] a Nap és Hold istenének pecsétje, a harmadik az [isten]félelem, [vagyis] az Ót isten pecsétje, a negyedik a bölcs tudás, [vagyis] a burhánok pecsétje. Istenem, ha tudatunkat és (222-223) szívünket ettől a négyféle istenségtől eltávolítottuk (felemeltük), (224) [őket] helyükről elmozdítottuk, (225) ha az isteni pecsét megsérült, (226-227) most Istenem, a vétkek alól bocsánatért esedezünk. *Manastar* (228) *hirza!* **Kilencedik.** Amióta a tíz

⁵⁶ P tamqasī

⁵⁷ P kōngülümüz, P kwngwlmwz

⁵⁸ P qamšatdimiz

⁵⁹ P hirza

123456789101112131415161718192021222324252627282930313233343536373839404142434445464748495051525354555657585960616263646566676869707172737475767778798081828384858687888990919293949596979899100101102103104105106107108109110111112113114115116117118119120121122123124125126127128129130131132133134135136137138139140141142143144145146147148149150151152153154155156157158159160161162163164165166167168169170171172173174175176177178179180181182183184185186187188189190191192193194195196197198199200201202203204205206207208209210211212213214215216217218219220221222223224225226227228229230231232233234235236237238239240

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

229. čyš'pt twtđwqwmwzd' brw	čařšapat tutduqumuzda ⁶⁰ bärü
230. 'wyč ''gzyn 'wyč qwynglwn 'wyč	üč aǰzin üč köngülün ⁶¹ üč
231. 'lgyn byr qmǰ 'wyzwn twyq'tyy	älgin bir qamaǰ özün ⁶² tükäti
232. twtm'q qrg'k'rtyy : tngrym	tutmaq käreǰäk ärti : tängrim
233. bylyp bylm'tyn 't'wyz	bilip bilmätin ät'öz
234. sbygynč' ywryp ybl'q'yš	säwiginčä yoriþ yawlaq eš
235. twš ''d's'qwd's's'byn	tuš adaš qudaš sawin
236. ''lyp qwngwlwn qwrwp yylqyk'	alip köngülün körüp yilqıqa
237. b'rmq' bwlwp : ''zw mwnqwmwz	barımqa bolup : azu mungumuz
238. t'qymz tgyt bw'wn čyš'ptǰ	taqimiz täǰip bu ⁶³ on ⁶⁴ čařšapatiǰ
239. sydmz 'rs'r : n'č' 'gswtwmwz	sıdimiz ärsär : näčä ägsüttümüz ⁶⁵
240. qrg'tymz 'rs'r : 'mty tngrym	käreǰättimiz ärsär : amtı tängrim ⁶⁶

(229-232) parancsolatot megtartjuk, hármat szájjal, hármat szívvel, hármat kézzel, egyet [pedig] egész lényünkkel kellett tökéletesen megtartani. Istennem, (233-235) ha tudva-tudatlanul, a testi örömeknek élve, rossz társak és rokonok szavát (236) megfogadva, az ő akaratuk szerint jószággal (237) és vagyonnal törödtünk, vagy mivel bánat és (238) szükség ért bennünket, ezt a tíz parancsolatot (239-240) megszegettük, [továbbá] valahányszor hiányosan vagy elégtelenül [teljesítettük], most Istennem,

⁶⁰ P tutduqumuz ta, B tutduqumuz da

⁶¹ P kwngwlwn

⁶² B özin

⁶³ B bo deest

⁶⁴ B TIIY60a idáig

⁶⁵ B TIIY60b innen

⁶⁶ P tängrim amtı

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 241.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 242.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 243.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 244.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 245.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 246.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 247.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 248.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 249.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 250.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 251.

ⲛⲓⲣⲁⲑⲁⲃⲟⲗⲓ ⲛⲉⲗⲁⲛⲁⲛ ⲛⲉⲗⲓⲁⲛⲟ 252.

241. y'zwqđ' bwšwnw 'wytwnwrbyz	yazuqda bošunu ötünürbiz
242. mn'st'r hyrz : :	manastar hirz ⁶⁷ : :
243. 'wnwnč qwynk' twyrt 'lqyš	onunč künkä tört alqış
244. 'zrw' tngryk' qwyn ''y tngryk'	äzrua tängrikä kün ay tängrikä
245. qwyčlwg tngryk' bwrç'nl'rk'	küčlüg tängrikä burçanlarqa
246. : byr bylygyn 'ryğ qwyngwlwn	:bir biligin ariğ köngülün ⁶⁸
247. ''lq'nsyğ twyrb b'r 'rtyy	alqansığ ⁶⁹ törü bar ärti
248. ym' qwrqm'tyn 'rm'gwrwp	yemä qorqmatın ärmägürüp
249. 'dğtyy twyq'tyy ''lq'nm'dmz	ädgüti tükäti alqanmadimiz
250. 'rs'r : ym''lq'nwr'rq'n	ärsär : yemä alqanur ärkän
251. qwyngwlwmwnzyy s'qynčymznyy	köngülümüzni ⁷⁰ saqinčimizni
252. tngryg'rw twtm'dmz 'rs'r :	tängrigärü tutmadimiz ärsär :

(241) a vétkek alól bocsánatért esedezünk. (242) *Manastar hirza!* (243) **Tize-dik.** Naponta négy ima: (244-247) Volt egy törvény, hogy Ezrua istenhez, a Nap és Hold istenéhez, az Erős istenhez, a burhánokhoz egy tudattal és tiszta szívvel imádkozzunk. (248-249) És ha [isten]félelem nélkül henyélve, nem helyesen és tökéletesen imádkoztunk, (250) továbbá miközben imádkoztunk (251) szívünket és gondolatunkat (252) nem emeltük istenhez,

⁶⁷ P hirza

⁶⁸ P kwngwlwn

⁶⁹ P alqansiq

⁷⁰ P kwngwlwn

Handwritten text in a cursive script, line 253.

253.

Handwritten text in a cursive script, line 254.

254.

Handwritten text in a cursive script, line 255.

255.

Handwritten text in a cursive script, line 256.

256.

Handwritten text in a cursive script, line 257.

257.

Handwritten text in a cursive script, line 258.

258.

Handwritten text in a cursive script, line 259.

259.

Handwritten text in a cursive script, line 260.

260.

Handwritten text in a cursive script, line 261.

261.

Handwritten text in a cursive script, line 262.

262.

Handwritten text in a cursive script, line 263.

263.

Handwritten text in a cursive script, line 264.

264.

Faint handwritten text at the bottom of the page.

253. 'lqjšymz 'wytgwmwz tngryk'	alqjšimiz ötügümüz tängrikä
254. 'rygyn tgm 'dyy 'rs' r : n 'yyrd'	arig'in tägmädi ärsär : nä yerdä
255. tydynty tytwnty 'rs' r : 'mtyy	tüdünti tutuntü ärsär :amti
256. tngrym y'zwqđ' bwšwnw 'wytwnwr	tängrim yazuqda bošunu ötünür-
257. byz mn'st'r hxyz : :	biz manastar hirz : :
258. byr ygmynyč ⁷¹ ym' yyty twyrlwg	<i>bir yigirminc</i> yemä yeti törlüg
259. pwšyy 'ryg nwmk' 'nčwl'syk	puši arig' nomqa ančulasiq
260. twyrw b'r' rtyy : ym' byš tngryy	törü bar ärti ⁷² : yemä beš tängri
261. yrwqyn qwbr'tglyy pryštyl'r	yaruqin quwratig'li frištilär ⁷³
262. xrwštg pdw'xtg tngryy : tngryg'rw	xroštag padwahtag tängri : tängrigärü
263. b'rd'čyy bwšwnt'čyy byš tngry	bardači bošuntači beš tängri
264. yrwqyn byzng'rw qlwrđyy 'rs' r	yaruqin bizingärü kälürdi ärsär

(253-254) [vagy] ha imánk és fohászunk nem teljességgel ért el istenhez, vagy valahol (255) megakadt, elakadt, most (256) Istenem, a vétkek alól bocsánatért esedezünk. (257) *Manastar hirza!* (258-260) **Tizenegyedik**. És volt egy törvény, hogy hétféle alamizsnát adományozzunk a szent vallásnak [vallási közösségnek]. Továbbá az Öt isten (261) fényét összegyűjtő anyagok, valamint (262) Hrostag és Padvahtag isten az ég felé (263-264) menő és megszabaduló Öt isten fényét, amikor felénk hozta,

⁷¹ sic

⁷² B kargäk ärti

⁷³ P brišti lär

265. : byz 'drwq' 'drwq' 'ytyp yr' typ	: biz adruq adruq etip yaratip
266. nwmq' qygwrswg twyrw b' r	nomqa kigürsüg törü bar
267. 'rtyy : 'zw mwnq' wyčwn 'zw	ärti : azu mung üçün azu
268. pwšyy byrg 'lyy qyzg' nyp	puši bergäli qizganip
269. yytyy twyrlwg pwšyy nwmq'	yeti törlüg puši ⁷⁴ nomqa
270. twyq' ty byrw 'wm' dmoz 'rs' r	tükäti berü umadimiz ärsär
271. : tngryg' rw p' rd' čyy bwšwnt' čy	: tängriärü pardači bošuntači
272. byš tngryy yrwqyn 'bk' b' rk'	beš tängri yaruqin äwkä barqa ⁷⁵
273. b' dmoz 'rs' r : nyg qylynčlg	badimiz ärsär : anig qilinčlig
274. qyšyk' ybl' q' tynlgq'	kišikä yawlaq ünligqa
275. twr' lqč' byrdmz 'rs' r :	turaligqa berdimiz ärsär
276. twqtwmwz s' čtymz 'rs' r	töktümüz ⁷⁶ sačtimiz ärsär

(265-266) volt egy törvény, hogy [ezt] mi külön-külön megalkotva, megteremtve a vallásba bebocsássuk. (267-268) Akár bánatunk miatt, akár [mert] az adomány adással fukarkodtunk, (269) a hétféle alamizsnát a vallásnak [vallási közösségnek] (270) tökéletesen nem tudtuk megadni, (271) az ég felé menő és megszabaduló (272-276) Őt isten fényét házunkhoz és tulajdonunkhoz kötöttük, gonosz tettű ember[ek]nek [vagy] rossz élőlény[ek]nek (*hend.*) adtuk, elpocsékoztuk és szétszórtuk,

⁷⁴ puši helyett L. P arig

⁷⁵ P, B barqqa

⁷⁶ B twykdwmwz

אשר יקראו עליהם ויזכרו ויעב
רונם ויעבדו ויעבדו ויעבדו

277.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

278.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

279.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

280.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

281.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

282.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

283.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

284.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

285.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

286.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

287.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

288.

ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו
ועבדו ויעבדו ויעבדו ויעבדו

277. tngryy yrwq̄yn ybl'q̄ yyrg' rww	tāngri yaruq̄in yawlaq̄ yergārū
278. 'ydtymz 'rs'r': tngrym 'mtyy	idūmiz ārsār : tāngrim amti ⁷⁷
279. y'zwq̄d' bwšwnw 'wytwnwrbyz	yazuq̄da bošunu ötünürbiz
280. mn'st'r hyrz' :	manastar hirza ⁷⁸ :
281. 'qyy yygyrmynč byr yylq̄'	āki ⁷⁹ yigirmič bir yılqa
282. 'lyg qwyn 'ryg d̄ynt' rč'	ālig kūn ariḡ dintarča ⁸⁰
283. b̄ws'ntyy 'wlwrsq̄ twyrw b'r	wusantī olursuq̄ törū bar
284. 'rtyy : 'ryg b'č'q̄ b'č'p	ārti : ariḡ bačaq̄ bačap
285. tngryq' 'nčwlsyq̄ qrg'k	tāngrikā ančulasiq̄ ⁸¹ kārgāk
286. 'rtyy : ym' b̄ b'rq̄ twtdwq̄	ārti : yemā āw barq̄ tutduq̄
287. 'wyčwn yylq̄yq̄' b'rmk' bwlwp	üčün yılq̄ıqa barımqa bolup ⁸²
288. 'zw mwngwmwz t'q̄ymz tgyyp :	azu mungumuz taq̄imiz ⁸³ tāgip :

(277-278) [így] az isten fényét rossz helyre küldtük, Istenem, most (279) a vétkek alól bocsánatért esedezünk.(280) *Manastar hirza!* (281-283) **Ti-zenkettedik**. Volt egy törvény, hogy egy évben ötven napig, mint a szent kiválasztottak, *wusantit* ülünk. (284) A szent böjtöt böjtölve (285) istennek kellett felajánlanunk. (286) Mi, hogy házunkat és tulajdonunkat megtartsuk, (287) jószággal és vagyonnal törödtünk, (288) vagy amikor bánat és szükség ért bennünket,

⁷⁷ P, B amti tāngrim

⁷⁸ B hirz

⁷⁹ P iki

⁸⁰ B dintarča helyett bačaḡ

⁸¹ B TM183=U12r kezdete, ugyanakkor itt kezdődik a TM 343 is, amelynek a fotóját Asmussen Berlinből kapta. A TM 343 ujjur írásos. Le Coq csak az eltéréseket idézi munkájának 20. oldalán lapalji jegyzetben.

⁸² B THY60b idáig

⁸³ B taqumuz

Ἰησοῦς ἡμεῖς ἐπισημασθε

289.

ἐπισημασθε ἡμεῖς ἐπισημασθε

290.

ἡμεῖς ἐπισημασθε ἐπισημασθε

291.

ἐπισημασθε ἐπισημασθε ἐπισημασθε

292.

ἡμεῖς ἐπισημασθε ἐπισημασθε

293.

ἐπισημασθε ἐπισημασθε ἐπισημασθε

294.

ἐπισημασθε ἐπισημασθε ἐπισημασθε

295.

ἐπισημασθε ἐπισημασθε ἐπισημασθε

296.

ἡμεῖς ἐπισημασθε ἐπισημασθε

297.

ἐπισημασθε ἐπισημασθε

298.

ἐπισημασθε ἐπισημασθε ἐπισημασθε

299.

ἡμεῖς ἐπισημασθε ἐπισημασθε

300.

289. ym' twdwnčswz 'wǒwtszw swǎ	yemä ⁸⁴ todunčsuz uwutsuz suq
290. y'q 'wyčwn ym' qwtǎwnčswz	yäk üčün yemä ⁸⁵ qorqunčsuz ⁸⁶
291. qwynglwmwz 'wyčwn : 'rynyp	köngülümüz üčün : ärinip ⁸⁷
292. 'rm' gwrwp 'rqlygyn 'rqsyzn	ärmägürüp ärkliğin ärsizin
293. b'č'q sydmz 'rs'r : ym'	baçaq sidimiz ärsär : yemä
294. b'č'q 'wlwrwp 'dǎgwy nwmč'	baçaq olurup ädgüti nomča
295. twyrwč' b'č'm'čmz 'rs'r	törüčä bačamadimiz ärsär
296. : tngrym 'mtyy y'zwǎd' bwšwnw	: tängrim amti ⁸⁸ yazuqda ⁸⁹ bošunu
297. 'wytwnwrbyz mn'st'r hyrz : :	ötünürbiz manastar hirz ⁹⁰ : :
298. : : 'wyč ygyrmynč 'y	: : üč yigirminč ay
299. tngryy qwynyn s'yw tngryk' nwmč'	tängri künin sayu tängrikä nomqa
300. 'ryǎ dynt'rl'r : swywmwznyy	ariǎ dintarlar ⁹¹ : suyumuzni

(289-293) akár a telhetetlen és szégyentelen Mohóság démona miatt, akár [az isten]félelem nélküli szívünk miatt, lustán henyélve, akarva-akaratlan a börtöt megtörtük, vagy (294-295) ha a börtöt megtartottuk, de nem helyesen, a tan és a törvény szerint börtöltünk, (296) Istenem, most a vétkek alól bocsánatért (297) esedezünk. *Manastar hirza!* (298-300) **Tizenharmadik.** A Hold isten minden napján az istenhez, a tanhoz, a szent kiválasztottakhoz bűnünk

⁸⁴ B yäk sävinčgä yoridug

⁸⁵ B yemä helyett yawlaq

⁸⁶ B qorqunčsüz

⁸⁷ P ärinip, a fordítás jó

⁸⁸ B TM 183 = U12 + tängrim ötünürbiz

⁸⁹ B U12 yazuqda

⁹⁰ P qırza B hirza

⁹¹ P, B dintarlarqa

ḡudatā abawāy oos rakatā arko

301.

sof. d. v. n. r. o. o. o. b. e. n. g. y. e. l. e. t. a

302.

ḡar. d. v. n. e. ḡo. s. o. e. n. e. ḡe. d. v. n. e. n.

303.

ḡo. s. e. b. l. o. b. ḡe. ḡe. l. o. a. t. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. n.

304.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

305.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

306.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

307.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

308.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

309.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

310.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

311.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

312.

ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe. ḡe.

301. y'zwqwmwznyy bwšwyw qwlm'k̄	yazuqumuzni bošuyu ⁹² qolmaq
302. qrg'k'rtyy : ym' 'rqlgyyn	kārgāk ārti : yemā ārkligin
303. 'rqsyzn 'rynyy 'rm'gwrwp	ārksizin ārinip ⁹³ ārmāgürüp
304. 'yšq' qwyd'wgk' tylt'np	iškā küdükgā tīltanip
305. y'zwqđ' bwšwng'lyy b'rm'đmz	yazuqda bošungāli barmadimiz
306. 'rs'r : tngrym 'mtyy y'zwqđ'	⁹⁴ ārsār : tāngrim amti ⁹⁵ yazuqda
307. bwšwnw 'wytwnwrbyz mn'st'r	bošunu ötünürbiz ⁹⁶ manastar
308. h'yz' : :	hirza : :
309. twyrt ygyrmyñč byr yylq'yytyy	<i>tört yigirminč</i> bir yılqa yeti
310. ymqyy 'wlwrswq' twyryw b'r'rt'y	yemki olursuq törü bar ārti
311. : byr 'y čxš'pt twtm'k̄ krg'k	⁹⁷ : bir ay čaxšapat tutmaq kārgāk
312. 'rtyy ym' č'yd'nt' ymkyy	⁹⁸ ārti yemā čaidanta yemki

(301-303) és vétünk megbocsátásáért könyörögnünk kellett. De ha akarva-akaratlan, lustán henyélve, (304) dolog és ügy kifogásával, (305) nem mentünk el, hogy a vétkek alól bocsánatot kérjünk, (306) Istenem, most a vétkek alól (307-308) bocsánatért esedezünk. *Manastar hirza!* (309-310) **Tizennyedik**. Volt egy törvény, hogy egy évben hét *yemkit* kell ülni. (311) Az egy hónap parancsolatát meg kellett tartani, (312) továbbá a *čaidanban yemkit*

⁹² P + ötünmāk

⁹³ P arinip

⁹⁴ Innen párhuzamos az B M172. A szöveg F.W.K Müller (1904) Handschriften-Reste II. A reprint kiadás 110, eredeti 104. oldalán. Az B M 172 átírva arab betűkkel(!).

⁹⁵ B M172 + ökünürbiz : yazuqdda

⁹⁶ U12r idáig

⁹⁷ Innen kezdődik a B T II D 178 V = U9r publikálva Le Coq Anhang, ott Tafel II

⁹⁸ Innen M 443 is, F.W.K. Müller (1904) arab átírásban 104-105, berlini kiadás 110-111.

Handwritten text in a cursive script, line 313.

313.

Handwritten text in a cursive script, line 314.

314.

Handwritten text in a cursive script, line 315.

315.

Handwritten text in a cursive script, line 316.

316.

Handwritten text in a cursive script, line 317.

317.

Handwritten text in a cursive script, line 318.

318.

Handwritten text in a cursive script, line 319.

319.

Handwritten text in a cursive script, line 320.

320.

Handwritten text in a cursive script, line 321.

321.

Handwritten text in a cursive script, line 322.

322.

Handwritten text in a cursive script, line 323.

323.

Handwritten text in a cursive script, line 324.

324.

313. 'wlwrwp b'č'q̄ b'č'p :	olurup bačaq ⁹⁹ bačap :
314. t'ngryy bwrχ'nq' byr bylygyn	tāngri burxaŋqa bir biligin
315. qwyngwlt' brww byr yylq̄yy	kōngültä berü bir yilq̄i
316. y'zwq̄wmwznyy bwšwnw 'wytwnm'k	yazuqumuzni bošunu ¹⁰⁰ ötünmāk
317. qrg'k 'rty : tngrym yyty ymky	kārgāk ārti: tāngrim yeti yemki ¹⁰¹
318. twyq'tyy 'wlwrw 'wm'čmz 'rs' r	tükāti oluru umadīmiz ārsār
319. byr ''yq̄yy čχš'ptg' dgwtyy	bir ayq̄i čaχšapatig' ādgüti ¹⁰²
320. twyq'tyy ''rytyy twtw 'wm'čmz	tükāti ¹⁰³ ariti tutu umadīmiz ¹⁰⁴
321. 'rs'r : ym' č'yd'nt' ymky	ārsār : yemä čaidanta yemki
322. b'č'q̄ 'dgwtyy nwmč' twyrwč'	bačaq ¹⁰⁵ ādgüti ¹⁰⁶ nomča törüčä
323. 'wlwrw 'wm'čmz 'rs' r : byr	oluru umadīmiz ārsār ¹⁰⁷ : bir
324. yylq̄yy y'zwq̄wmwznyy byr bylygyn	yilq̄i ¹⁰⁸ yazuqumuzni bir biligin

(313) űlve, (bőjtöt) bőjtölve (314-316) istenhez és a burhán[ok]hoz egy tudattal és [teljes] szívből (adva) egy évnvi vétkeink megbocsátásáért kellett esedezni. (317) Istenem, ha a hét *yemki* (318) nem tudtuk tökéletesen megülni, (319-320) ha az egyhavi parancsolatot nem tudtuk helyesen, tökéletesen és teljesen megtartani, (321-324) valamint a *čaidan*ban a *yemki* bőjtöt nem tudtuk helyesen, a tan és a törvény szerint megülni, valamint ha egy évnvi vétkeinknek egy tudattal

⁹⁹ B M172 bačag

¹⁰⁰B U9r [boš]uyu

¹⁰¹B U9r yeti yemki

¹⁰²B M172 āddgüti

¹⁰³tükāti deest

¹⁰⁴B M172 umadīmiz

¹⁰⁵B M 172 bačag

¹⁰⁶ B M172 āddgüti

¹⁰⁷B U9r idāig

¹⁰⁸B U9v kezdődik

Ἰακώβου ἀποστόλου καὶ ἀδελφοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ

325.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

326.

ἄλλο ἄνθρωπον ἐπινοῦναι ἢ
ἑαυτὸν ἑαυτῶν

327.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

328.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

329.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

330.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

331.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

332.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

333.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

334.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

335.

ἡμεῖς οὐκ ἐπινοήσαμεν ἄλλο
ἄνθρωπον ἐπινοῦναι

336.

325. qwyngwlt' brww bwšwyw qwl	köngültä berü bošuyu ¹⁰⁹ qol-
326. m' dñz 'rs' r: n' č' ' gswk	madimiz ¹¹⁰ ärsär : näčä ägšük
327. qrg' k bwlyty 'rs' r: tngrym	kärgäk bolü ärsär : tängrim ¹¹¹
328. 'mty y' zwqđ' bwšwnw ' wytwnwr	amtī yazuqda bošunu ötünür-
329. byz mn' st' r hıyz : :	biz ¹¹² manastar hirz : :
330. byš ygmynč' kwyn s' yw n' č' '	beš yigirmınč' kün sayu näčä
331. ybl' q s' qynč' s' qynwrbyz	yawlaq saqinč' saqinurbiz
332. : n' č' swyzl' m' syg ' yrynč' wlg	: näčä sözlämäsığ ¹¹³ irinčülüg
333. swyz swyzl' yrwrbyz : n' č' '	söz sözläyürbiz : näčä
334. 'yšl' m' syg ' yš ' yšl' yrwrbyz	išlämäsiğ iš išläyürbiz ¹¹⁴
335. 'nyğ qylynčq' ' yrynčwq'	anığ ¹¹⁵ qilinčqa ¹¹⁶ irinčükä
336. qntw ' wzwmwznyy ' mg' tyrbyz	käntü özümüzni ämgätirbiz

(325) és [teljes] szívből (adva) megbocsátásáért nem könyörögtünk, (326-327) ha [bármelyikben] hiányosságunk vagy szükségünk volt, Istenem, (328) most a vétkek alól bocsánatért esedezünk. (329) *Manastar hirza!* (330) **Tizenötödik.** Minden nap mennyi (331) rossz gondolatot gondolunk, (332-334) mennyi kimondhatatlan, aljas szót szólunk, mennyi elkövethetetlen cselekedetet teszünk, (335) gonosz tett[ek]kel, aljassággal (336) saját magunkat gyötörjük.

¹⁰⁹B M172 bošunu

¹¹⁰B M172 qolmaddimiz

¹¹¹U9r amtī tängrim män ra[yma]st färzind yazuqda

¹¹²U9r biz helyett män

¹¹³B M172 sözlämäsiiğ

¹¹⁴B U9v idäiğ

¹¹⁵B M172 anıiğ

¹¹⁶B T II D 178 VI =U7 innen

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

337.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

338.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

339.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

340.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

341.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

342.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

343.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

344.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

345.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

346.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

347.

ԲԱՐՄԱՆԱԿԱՆՈՒՄ ԿԱԶՈՒՄ ԵՄԻՆՈՒ

348.

337. : ym' qwynk' 'š' dŵqwmwz	: yemä künkä ašaduqumuz
338. byš tngryy yrwqy kntw 'wyzwmwz	beš tängri yaruqī kántü özüümüz
339. 'wyzwtwmwz : twdwnčswz 'wbwtswz	özütümüz ¹¹⁷ : todunčsuz uwutsuz
340. swq y'k sbygynč' ywrydŵq	suq yäk säwiginčä ¹¹⁸ yoriđuq
341. 'wyčwn ybl' q' yyr' rw b' ryr	üčün yawlaq yergäri barir
342. : 'nyy 'wyčwn tngrym y' zwqđ'	: anī üčün tängrim ¹¹⁹ yazuqda ¹²⁰
343. bwšwnw 'wytwnrbyz mn' st' r	bošunu ötünürbiz ¹²¹ manastar
344. hxyz' : tngryy dynmwrw' 'wyčwn	hirza ¹²² tängri dinmurwa üčün ¹²³
345. tngrym 'gswqlwg y' zwqlwg	¹²⁴ tängrim ägsüklüg yazuqlüg-
346. byz 'wyt' gčyy byrymčybyz	biz ötägči berimčibiz
347. twdwnčswz 'wbwtswz swq	todunčsuz uwutsuz suq
348. y'k 'wyčwn : s' qynčyn swyzyn	yäk üčün : saqinčün sözün

(337) Továbbá, amit mindennap magunkhoz veszünk, (338-340) az Őt isten fénye, saját magunk, a lelkünk, mivel a telhetetlen és szégyentelen Mohóság démonának kedve szerint élünk, (341) rossz helyre halad. (342-344) Ezért, Istenem, a vétkek alól bocsánatért esedezünk. *Manastar hirza! Dinmurwa* isten végett

(345-346) Istenem, hiányosak, vétkesek (vagyunk) és bűnösök vagyunk, (347) a telhetetlen és szégyentelen Mohóság (348) démona miatt gondolattal, szóval

¹¹⁷öz-üt+ümüz 'kisajátítottuk'

¹¹⁸B U7r swdŵkynč'

¹¹⁹U7r + män raymast färzind qop

¹²⁰U7r yazuqdda

¹²¹U7r a szó helyett az a következő kifejezés: arig karmšuhn qolu ötünür män

¹²²U7r beš yigirminč bölüg yvastuanift

¹²³B U7r az utolsó három szó desunt

¹²⁴B U7v innen

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

349.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

350.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

351.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

352.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

353.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

354.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

355.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

356.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

357.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

358.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

359.

אשר יצאנו ממצרים ואלה שמות ימינו

360.

349. q̄ylnčyn ym' qwyzyn qwyrwp	qilinčîn yemä közin körüp
350. q̄wlq̄ q̄yn 'šydyp tylyn swyzl' p	qulqaqîn äšidip tilin sözläp
351. 'lgyn swnwp 'd' q̄yn ywryp	älgîn sunup adaqîn yoriip
352. 'wyrq' 'wyzwqswz 'mg' tyrbyz :	ürkâ üzüksüz ämgätirbiz :
353. byš tngryy yrwq̄yn q̄wrwğ 'wyl	beš tängri yaruqîn quruğ öl
354. yyryg byš twyrlwg tynlgğ byš	yerig ¹²⁵ beš törlüg ünligğ ¹²⁶ beš
355. twyrlwg 'wtwğ 'yg' čyg : ym'	törlüg otuğ 'ığaçığ ¹²⁷ : yemä
356. 'gswqlwg y'zwqlwg byz : 'wn	ägsüklüg yazuqluğbiz : on
357. čxš'ptq̄' yytyy pwšyq̄' 'wyc̄	čaxšapatqa ¹²⁸ yeti pušıqa üč
358. tmğ' q̄' ngwš' q' 'tyn twt' r	tamğaqa niğošak atın tutar-
359. byz : q̄ylnčyn qylw 'wm' zbyz	biz: qilinčîn qilu umazbiz
360. ym' yrwq̄ tngryl' rq' 'ryğ	yemä yaruq tängrilärkä arığ

(349) és tettel, [és mert] szemével látunk, (350) fülével hallunk, nyelvével szólunk, (351) kezével adunk, lábával járunk (352) hosszú ideje, folyamatosan gyötörjük (353) az Öt isten fényét, a száraz és nedves (354-355) földet, az ötféle élőlényt, az ötféle füvet és fát. Továbbá (356) hiányosak és vétkesek vagyunk a tíz- (357) parancsolat, a hét alamizsna és a három (358) pecsét szerint. Hallgató a nevünk, (359) [de az előírt] cselekedeteket megtenni nem tudjuk. (360) Továbbá a Fény istenek, a szent

¹²⁵B U7v yerkä helyett yerig

¹²⁶B U7v ünligğqa turalığqa

¹²⁷B U7v otqa ığaçqa

¹²⁸B U7v idáig

Գրեց յոգուս օգուս և յարա

361.

և յերևո յարա և յարևելս յարա

362.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

363.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

364.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

365.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

366.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

367.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

368.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

369.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

370.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

371.

և յարևելս յարա և յարևելս յարա

372.

361. nwmq' tngryčy nwmčyy 'ryg	nomqa tängriči nomči arig
362. dnyt'rl'rq' : n'č' y'zntmz	dintarlarqa : načă yazintimiz
363. : y'ngltmz 'rs' r'ym' tngryy	: yangiltimiz ärsär yemä tängri
364. 'yymyš 'wytč' bylygč'	aymiş ötčä biligčä
365. ywrym' dnmz 'rs' r' : tngryl' r	yorimadimiz ärsär : tängrilär
366. qwynglyn brtdmz 'rs' r'ym'	köngülin bertdimiz ¹²⁹ ärsär yemä
367. ymkyy b'č' q' 'lkış çış' pt	yemki baçaq alqış çayşapat
368. nwmč' twyrwč' twt' w'm' dnmz	nomča törüčä tutu umadimiz
369. 'rs' r' : n'č' 'gswtmwz	ärsär : načă ägsüttümüz
370. qrg' tymz 'rs' r' : qwyn s' yw	kärgättimiz ärsär : kün sayu
371. 'y s' yw swyy y'zwq' qylwr	ay sayu suy ¹³⁰ yazuq qilur-
372. byz : yrwq' tngryl' rk' nwm qwtyng'	biz : yaruq tängrilärkä nom qufinga

(361) tan, a prédikátorok, a tan prédikátorai, a szent (362) kiválasztottak el-
len valahányszor vétkeztünk, (363) eltévelyedtünk, vagy nem az isten [által]
(364-366) kinyilatkoztatott tanácsok és tudás szerint éltünk, az istenek szívét
összetörtük, (367) a *yemki* böjtöt, az imát és a [tíz]parancsolatot, (368) a tan
és törvény szerint megtartani nem tudtuk, (369-370) s valahányszor [ezeket]
hiányosan vagy elégtelenül [teljesítettük], minden nap (371) és minden hó-
napban bűnöket, vétkeket követünk el. (372) A Fény istenekhez, a magasztos
tanhoz,

¹²⁹P birtidimiz

¹³⁰P suyy

Handwritten text at the top of the page, partially obscured.

Handwritten text in a cursive script, line 1.

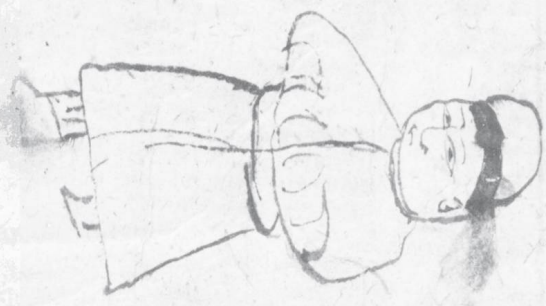
373.

Handwritten text in a cursive script, line 2.

374.

Handwritten text in a cursive script, line 3.

375.

373. 'ryg d̄ynt'rl'r̄q' swyd' y'zw̄q̄d'	arıǵ dıntarlarqa suйда yazuqda
374. bw̄šwnw' wytwnwrbyz mn'st'r	bošunu ötünürbiz manastar
375. hirtz : byr ygymynč''y byš'wtwzd':	hirtz : <i>bir yigirmünč ay beš otuzda</i>

(373-375) a szent kiválasztottakhoz bűneink és vétkeink alól bocsánatért esedezünk. *Manastar hirza!* [...] **11. hónap 25-én.**